

TGN, botigues que tanquen

«Hi ha indrets sense una significació pròpiament històrica, però que tenen una importància cabdal en l'univers sentimental de referències de molta gent»

Els espais de la memòria col·lectiva, sortosament, no es limiten a indrets físics relacionats amb esdeveniments històrics de transcendència notable, paratges on va tenir lloc una batalla, on va néixer una figura destacada de la cultura, la ciència, la política o la societat, o bé on va morir o passar-hi part de la vida o, simplement, residir-hi. Ni tan sols llocs on va signar-se aquell tractat o un altre o bé on van fundar-se un partit, un sindicat, una entitat cultural, esportiva o econòmica.

Feliçment, hi ha indrets sense una significació pròpiament històrica, reconeguda com a tal als llibres i per les institucions, però que tenen, en canvi, una importància cabdal en l'univers sentimental de referències de molta gent, en un poble ciutat, comarca, regió o país concret. Parlo de certs establiments comercials que, amb el pas dels anys i per a moltes generacions, han esdevingut un far urbà que ens ubica en un espai concret de la geografia quotidiana, com ara certes botigues, merceries, ferreteries, llibreries, cafès, pastisseries, restaurants, impremtes i tants altres.

Quan, com a conseqüència d'una crisi econòmica, per jubilació dels propietaris o per no haver trobat qui en continuï el negoci, tanca algun d'aquests llocs emblemàtics per a tanta gent, no és tan sols una botiga el que es tanca, ni un bar, ni una ferreteria. Es tanca molt més: records de la nostra infantesa, escenes familiars, anècdotes, esdeveniments ben diversos que han acabat teixint una relació amical i positiva amb cadascun d'aquests establiments.

En tirar la persiana per avall d'algun d'aquests llocs, definitivament, dins del recinte ja clos, en el format que sempre l'havíem conegut, resten tot de vivències en el seu interior que ja no tornaran mai més, dels propietaris i dels clients. Quan tornem a passar davant del mateix lloc hi haurà, potser, una franquícia, una gran cadena, un comerç on faran manicura de les ungles, un servei de menjar ràpid que haurà de compartir espai amb un altre establiment i els més joves ja hauran perdut la memòria d'allò que va ser.

A tot arreu tenim, però cada cop menys, aquestes botigues amigues, aquests taulells de confiança, aquests comerços cordials que formen part indescindible de la nostra memòria personal i col·lectiva. Em refereixo a llocs on podem entrar, amb tota normalitat, sense fer-hi necessàriament una despesa com a clients. Potser tot just per saludar-ne els que hi treballen, cada cop que hi passem a prop o just per davant. O per seure-hi un instant si anem carregats i fa estona que brandem pel carrer, o a demanar-hi un got d'aigua si ens hem marejat, o a deixar-hi un paquet que algú recollirà, comptant sempre amb l'acolliment i la conversa amable dels que duen el negoci.

Amb el desastre de la pandèmia són un fotimer el nombre de comerços que han anat plegant veles, arreu del país, molts dels quals s'havien anat revestint d'aquesta dimensió del tot referencial per als seus usuaris. Els rètols d'"es lloga", "es ven" o "es traspasa" s'han ensenyorit dels nostres carrers i places, inclosos els més cèntrics, tot dibuixant un paisatge desolador, de tristesa, i, sovint, també de brutícia i deixadesa, com passa amb establiments tan carregats d'història com, per exemple, el mític restaurant Pitarra, de Barcelona, amb la famosa rebotiga on el dramaturg escrivia les seves obres i que després va esdevenir un lloc de trobada cultural i política durant dècades.

A Tarragona, va tancar-se la Llibreria de la Rambla, icona local de la resistència cultural, democràtica i catalanista a la dictadura franquista, amb Ramon Marrugat al capdavant, i va fer-

ho també Casa Cuadras, la botiga de queviures de màxima qualitat, emplaçada també en un punt neuràlgic de la Rambla tarragonina. Ja fa temps que trobem a faltar donar un cop d'ull a les novetats editorials, amb conversa assegurada, com guaitar a veure si ja han arribat les coques en recapte arribades de Perafort.

Ara continua el mal fat i en qüestió de dies tancarà també la llibreria La Capona i la pastisseria Palau. En el primer cas, l'establiment, hereu en certa manera de la més antiga VYP, tindrà obert fins al darrer dia de juny, a causa de la jubilació dels germans Espinosa i del Pitu Rovira, els rostres amics del negoci i de tantes i tantes complicitats, amb el pas del temps. Amb aquesta clausura, la ciutat de Tarragona, amb 135.000 habitants pel cap baix, es quedarà només amb una sola llibreria: l'Adserà. Aquesta, expressant d'una forma clara què entenem per botigues amigues, feia fa poc un tuit on oferia d'entrar al local a les xiques o dones que fossin objecte d'assetjament pel carrer, en cas que s'hi trobessin a prop, a refugiar-s'hi.

La Palau plega després de 90 anys d'endolcir-nos la vida i ho farà just passat sant Magí, festa major de la ciutat. Qui més qui menys, tots hi hem anat a comprar xuts, ulleres, croissants, sares, troncs de xocolata o el magnífic tatin de poma i, d'ara endavant, els enyorarem i ja només viuran en el record. Ens queden, clar, altres llocs singulars com la Conde, on el Josep es desviu amb els seus tortells, mones i coques de Montserrat, conservant-se com a referent de pastisseria, amb la seva xocolata calenta, la millor del món.

I, feliçment, tenim encara el Moto-Club, al rovell de l'ou de la Rambla, la cafeteria que no té res d'especial, excepte la seguretat que dona saber que hi és. És el bar que no ha volgut mai modernitzar-se estèticament perquè perdria la identitat i que, al voltant de les taules de marbre de tota la vida, continua acollint tertúlies, converses i clients, tots els quals es coneixien, si més no del romiatge diari, i a qui complau de continuar-hi trobant la certesa del servei eficaç, cordial i genuïnament tarragoní dels seus cambrers. Que duri per molts anys!